

αλήθεια
Περιοδικό
Ψυχανάλυσης,
Φιλοσοφίας
& Τέχνης
Ανοιξη 2024
(τχ. 11-12)
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Πρόκειται για μια πολύτιμη συνεισφορά στη δημόσια συζήτηση για θέματα ψυχανάλυσης, φιλοσοφίας, τέχνης και πολιτικής. Σπανίζουν πλέον δυστυχώς τα περιοδικά τεκμηριωμένης γνώμης και αρθρογραφίας, που να κινούνται στο μεταιχμίο μεταξύ επιστήμης και πολιτικής. Από το μακρινό 2007, όταν πρωτοεμφανίστηκε, μέχρι σήμερα, η αλήθεια δικαιώνει τις προσδοκίες που είχαν δημιουργηθεί με την έκδοσή της. Και τούτο συνιστά το βασικό επίτευγμα των κύριων συντελεστών της, που είναι ο Δημήτρης Βεργέτης, ο Διονύσης Καββαθάς και η Βίκη Σκούμπη.

Το τεύχος εκτείνεται σε 438 σελίδες και περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τρεις πολύ πλούσιες και ενδιαφέρουσες θεματικές ενότητες-αφιέρωματα. Το εναρκτήριο αφιέρωμα είναι εξαιρετικά επίκαιρο, αφού αναφέρεται στο λυκόφως της πατριαρχίας και στην τρανς χειραφέτηση. Εδώ μεταφράζονται δύο σημαντικά κείμενα Γάλλων ψυχαναλυτών. Το πρώτο, «Πειθήνιοι/ες στο τρανς» του Ζακ-Αλαίν Μιλλέρ, με γοητευτική αφήγηση υποδέχεται την τρανς-έκρηξη και προτρέπει τους ψυχαναλυτές να χαράξουν μια νέα γραμμή πλεύσης απέναντι στις σύγχρονες μορφές εμφυλοποίησης, πέρα από τις καθιερωμένες οιδιπόδειες σταθερές και τις πατριαρχικές αντιλήψεις για το φύλο. Το δεύτερο, «Ο "τρανσεξουαλισμός" ενίσταται στη διεμφυλικότητα» του Ζαν-Κλωντ Μαλβάλ, παρουσιάζει τις πρόσφατες ποικίλες αντιπαράθεσεις στα διεμφυλικά κινήματα, τους διαφορετικούς τρόπους λειτουργίας των διεμφυλικών και των τρανσέξουαλ, καθώς και τη σύγχυση που προκαλεί η ταύτισή τους, προχωρώντας και σε μια κριτική των καθιερωμένων αντιλήψεων περί φύλου, όπως είναι η εμβληματική θεωρία της Τζούντιθ Μπάτλερ.

Ακολουθεί ένα μεγάλο αφιέρωμα για την εικόνα και το βλέμμα, που απαρτίζεται από έντεκα κείμενα, ανάμεσα στα οποία ξεχωρίζουν οι συνεισφορές του Λακάν και του Φουκώ. Η σημασία του αφιερώματος είναι προφανής, αφού αντιμετωπίζει αναλυτικά ένα κρίσιμο ζήτημα των καιρών μας, δηλαδή τη συντριπτική κυριαρχία των εικόνων έναντι του λόγου, τόσο στη δημόσια όσο και στην ιδιωτική σφαίρα. Μετά το ωραίο ανθολόγιο αποσπασμά-

Αλήθεια και πολιτική

ΤΟΥ ΑΡΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ

των του Λακάν για τη λειτουργία του βλέμματος, ακολουθεί ένα σύντομο αλλά εμπνευσμένο κείμενο του Φουκώ για τον Πανόφσκι με τίτλο «Οι λέξεις και οι εικόνες», το οποίο επεξηγεί εύστοχα η Β. Σκούμπη. Τα κείμενα των Εμμανουέλ Αλλοά, Μπερντ Στίγκλερ και Βίλεμ Φλούσσερ προσφέρουν μια επισκόπηση των σύγχρονων επιστημονικών εξελίξεων, υπογραμμίζοντας την «εικονική στροφή». Εδώ προστίθενται οι πολύ ενδιαφέρουσες συμβολές των Μαρί-Ελέν Μπρους, Δ. Καββαθά, Πώργου Μητρόπουλου, Μάρως Μπέλλου και Β. Σκούμπη γύρω από την εικόνα και το βλέμμα στις τέχνες και στη λογοτεχνία.

Κατόπιν υπάρχει το τρίτο αφιέρωμα, επίσης εκτενές και ερευνητικό, με θέμα «Αντιγόνη-Αντιγόνες», το οποίο επικεντρώνεται στις φιλοσοφικές και ψυχαναλυτικές αναγνώσεις του κλασικού θέματος-αινίγματος της Αντιγόνης. Από διαχρονική ενσάρκωση της αντίστασης απέναντι στην εξουσία μέχρι την επιθυμία ή την

ενόρμηση θανάτου, η Αντιγόνη αποτελεί μια ιδανική ιδεοτυπική μορφή ανάλυσης για τους φιλοσόφους (με κορυφαίο τον Χέγκελ) αλλά και για τους ψυχαναλυτές. Διαβάζουμε εν προκειμένω εννέα ενδιαφέροντα κείμενα, μέσω των οποίων οι Σερζ Κοττέ, Φρανσουά Σωβανιά και Λωρ Ναβώ διερευνούν τις ψυχαναλυτικές παραμέτρους του ζητήματος, με αναφορές στον Λακάν. Η Σόνια Λαζαρίδη και η Βασιλική Ρούσσου αναφέρονται διεξοδικά στις έννοιες της βούλησης και του πένθους, ενώ η Χλόη Κολύρη θέτει το ερώτημα μιας Αντιγόνης Queer-Queen και της συνακόλουθης αποδόμησης της πατριαρχίας. Ο Δ. Βεργέτης αναμένει τη διαφορά των φύλων στον Χέγκελ υπό το φιλοσοφικό πρίσμα του Λακάν και του Ντερριντά, ενώ η Β. Σκούμπη παρουσιάζει ένα πολύ ενδιαφέρον «σημιακό στην κατανοήση και στην πολιτικές του πένθους στην αρχαία Αθήνα».

Ο τόμος του περιοδικού περιέχει ακόμη Varia, όπου μπορούμε

Το παρόν τεύχος του περιοδικού αλήθεια, μέσα από τα εξαιρετικά θεματικά αφιερώματα και το υπόλοιπο υλικό του, προσφέρει πλούσια τροφή για σκέψη και γόνιμο προβληματισμό. Καταφέρνει έτσι να συμβάλει καθοριστικά στην κατανόηση και στην πολιτική ανάλυση, υπό την ευρεία έννοια, με όπλο τα κριτικά εργαλεία της ψυχανάλυσης, της φιλοσοφίας και της τέχνης

να διαβάσουμε πέντε διεισδυτικά κείμενα (Ρογκοζινσκή, Πυροβολάκης, Ιγγλέση-Μαργέλλου, Μητρόπουλος, Μποκολής) για τη σκέψη των Νανσού, Ντερριντά, Χάιντεγγερ, Φρόντ και Λακάν. Στο τέλος υπάρχουν παρουσιάσεις για τα βιβλία Λογική του νοήματος του Ζιλ Ντελέζ, Ο σκοτεινός Ντελέζ του Αντριου Καλπί και Επιστροφή στον Φρόντ. Η μεταόπηση της ψυχανάλυσης από τον Ζακ Λακάν του Σάμιουελ Γουέμπερ. Ιδιαιτέρη αξία έχουν τρεις συνεισφορές για το βιβλίο Η κόλαση της Τρεμπλίνκα του Βασίλι Γκρόσμαν. Η Αλεξάνδρα Ιωαννίδου, μεταφράστρια του έργου, και ο Σάββας Μιχαήλ υπογραμμίζουν τη σημασία της μαρτυρίας του Γκρόσμαν ως προς το τι είναι η ανθρώπινη κατάσταση, καθώς και την επικαιρότητά της εξαιτίας της σημερινής ανόδου της Ακροδεξιάς και του νεοφασισμού στην Ευρώπη και διεθνώς, ενώ η Β. Σκούμπη συνδέει τα φλέγοντα αυτά θέματα με τη γενοκτονία που συντελείται το τελευταίο διάστημα στη Γάζα.

Το παρόν τεύχος του περιοδικού αλήθεια, μέσα από τα εξαιρετικά θεματικά αφιερώματα και το υπόλοιπο υλικό του, προσφέρει πλούσια τροφή για σκέψη και γόνιμο προβληματισμό. Καταφέρνει έτσι να συμβάλει καθοριστικά στην κατανόηση και στην πολιτική ανάλυση, υπό την ευρεία έννοια, με όπλο τα κριτικά εργαλεία της ψυχανάλυσης, της φιλοσοφίας και της τέχνης.